

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Štampa vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kotol. Nakornega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrtice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

V blatu.

Gradec, 20. novembra.

Deželni stavbeni ravnatelj Rozman se je usmrtil. Njegov samomor je v zvezi s stavbo deželne bolnišnice v Gradcu. Toda vse je mnenja, da se je usmrtil najbolj nedolžni, a krivci še živijo lepo naprej in čakajo celo častnih odlikovanj.

Stavba deželne bolnišnice je škandal, ki vpije do neba. Ta stavba je dokaz, da tiči naše deželno gospodarstvo globoko v blatu. S to stavbo si je dala nemška večina v deželi spričevalo, da je nezmožna, voditi tako veliko deželo, kakor je naša Stajerska, kajti ni je dovedla do napredka in procvita, ampak do blata in propada.

Stvar s to stavbo je tako blatna, tako grda, da pošten človek o njej ne more z mirno dušo govoriti, ampak z gnjusom, ogorčenjem. Deset let že zidamo novo deželno bolnišnico. Delali so načrt, zopet zavrgli in delali novega. Zidala so se velika poslopja, a vsled zahteve kakega profesorja ali inženirja zopet podirala in zidala nova. Cela vas že stoji blizu Št. Lenarta, vse to spada k bolnišnici, a še vedno se prezidava, podira, popravlja. In vse to na stroške dežele... Nihče ne vpraša dežele, ali bo ta lahko vse plačala ali ne, delajo se dolgovi, lahkomišelnost in brez vsakega nadzorstva.

Deset let se že zida. Osem milijonov je bilo skrajna proračunjenih za stavbo bolnišnice. Ko bo popolnoma gotova, pa bo stala okoli 30 milijonov. Zidajo, prezidavajo, podirajo in popravljajo nemški gospodarje, plačevali pa bodo slovenski in nemški kmetje. Ti gospodarje bodo dobivali pohvale, bodo sprejemali visoka odlikovanja, od vseh strani se jim bo častilo, slovenski in nemški kmetje pa bodo jokali in stokali, ko bodo plačevali, pogrezali se bodo v dolgove, in boben bo pel po vaseh slovenskim in nemškim kmetijam.

To blato ugaja ptujskemu „Stajercu“, zato hvale vnebovpijoče deželno gospodarstvo. Zato napada ta izdajalski list slovenske deželne poslance, ki odkrivajo rane na naši deželi in kličejo k odporu proti nesreči, ki nam preti od nemške večine. V blatu se je rodilo ptujsko glasilo, v blatu je živelo dosedaj, zato se počuti dobro tudi v blatu deželnega gospodarstva.

Na Nižjem Avstrijskem vlada krščanska stranka. Lepše in novodobnejše in štirikrat večje je slično poslopje, ki ga je dogradila v Steinhofu v teku 23 mesecev. A mi zidamo že deset let štirikrat manjše poslopje. V teku deset let je sezidala krščanska stranka

na Nižjem-Avstrijskem narišnico v Mauer-Oelingu, omenjeno bolnišnico v Steinhofu, osrednji otroški dom, osem počitniških otroških domov, 10 hiralnic in vključ vsemu temu izkazuje deželno gospodarstvo preostanka 3½ milijone, Stajerska dežela pa ima sedaj že 10 milijonov dolga. Tako globoko v blatu smo že!

Odkar obstruirajo slovenski poslanci, se morajo nemški mogotei nekoliko omejevati s svojim delovanjem za nove dolgove. Vsako leto, odkar je obstrukcija, se 1½ milijona manj izda. Seveda to Nemcem ne ugaja. Zato pa bi tako radi strli slovensko obstrukcijo, da bi zopet lahko delali nove dolgove, da bi deželo še globlje spravili v blato. Od „Tagesposten“ pa doli do „Stajerca“ se vsi trudijo, omajati stališče slovenskih poslancev. Lažejo, obrekujejo, zavijajo. V blatu so in z blatom delajo.

Državni zbor.

Novo ministrstvo Stürgkh še ni dobrega pol meseca v službi, že se je začelo krhati. Prvi je odletel finančni minister dr. Meyer. Na njegovo mesto pride dosedanji poljski minister Zaleski. Mož je spreten politik, a s financami se dosedaj ni mnogo bavil. Predno je postal poljski minister, je bil višji uradnik v poljedelskem ministrstvu. Sedaj ga čaka naenkrat velika naloga, zavoženo državno gospodarstvo bi naj spravil zopet v ravnotežje. Uradniki hočejo imeti 70 milijonov več na leto, za železnice bo treba šteti čez 100 milijonov, za vojaščino vsako leto okoli 70 milijonov, za socialno zavarovanje okoli 100 milijonov. In tako gre naprej. Za te izdatke potrebuje novih davkov. V zbornici pa še vedno ni večine. Z britkimi občutki je prevzel Zaleski novo ministrstvo, okoli katerega se bo sukala politika bodočih časov.

Tudi novega poljedelskega ministra smo dobili v osebi češkega rojaka dr. Braf. Pod Bienertom je bil že enkrat poljedelski minister. Bil je splošno priljubljen in se je toplo zavzemal za kmetijske stvari, dočim njegov dosedanji prednik baron Widman ni mnogo razumel o tej stroki, tako, da je njegov odstop vse kmetijske zastopnike zelo razveselil.

Namesto Zaleskega je postal minister za Galicijo poslanec poljske ljudske stranke, Dluoš. Komaj z letošnjimi volitvami je prišel v državni zbor. Po svojem poklicu je posestnik petrolejskih rovov. Mož je zelo bogat, cenijo ga na večkratnega milijonarja.

Zbornica se posvetuje sedaj o predlogih draginjskega odseka. V ospredju je vprašanje, ali se dovoli uvoz tuje živine in tujega mesa. Na eni strani proti

uvozu stojijo zastopniki kmečkega ljudstva, na drugi strani meščanski in socialno-demokratski poslanci. V sredo je glasovanje. Nihče ne more danes reči, kakšen bo izid tega glasovanja, ki ga vse pričakuje z napetostjo. Slovenci so poslali v boj dosedaj že dva poslanca, Povšeta in dr. Kreka. Enega še pošljejo, bržkone Hladnika. V draginjskem odseku sta branila kmečko stališče dr. Verstovšek in Hladnik z velikim uspehom.

V proračunskem odseku se je zadnji petek pričelo posvetovanje začasnega proračuna. Ker mora zastopati proračun finančni minister, a je bilo znano, da dr. Meyer odstopi, sta bila dr. Susteršič in dr. Korošec za to, naj se posvetovanje odgodi, dokler ne pride novi finančni minister, ki bo mogel dajati tudi odgovor na vsa vprašanja in nasvete. Toda Nemei so se bali, da bi to vladi ne bilo ljubo, zato se niso upali izreči za slovenski predlog. Potem je govoril dr. Susteršič o čudnem postopanju sedanje vlade, ki si noče ustvariti stalne večine in je na ta način kriva, da v zbornici ne gre z delom prav naprej. Opozarjal je vlado tudi na zanemarjanje jugoslovanskih dežel v gospodarskem in prosvetnem oziru.

Politični ogled.

Dne 16. novembra: V današnji seji drž. zbora je govoril v draginjski razpravi slovenski poslanec dr. Krek. Dunajski poslanec dr. Heilingner je govnika neprerenehoma motil. — Položaj v državnem zboru je vedno bolj nejasen. Govori se o odgoditvi državnega zbora. — Finančni minister dr. Meyer je odstopil. — V ogrskem državnem zboru se razvija razprava o proračunu mirno naprej. — Srbski kralj Peter je došel danes v Paris in je obiskal predsednika ljudovlade. — Bavarska vlada je razpustila bavarski deželni zbor, ker se katoliška večina deželnega zbora ni hotela pokoriti ministrstvu.

— Dne 17. novembra: Cesar je zopet popolnoma zdrav; danes se je že precej časa izprehajal v dvornem gaju. — Predsednik državnega zbora, Sylvester, se posvetuje te dni z voditelji strank glede položaja v državnem zboru. — V Budimpešti se je vršil te dni velik ogrski katoliški shod, katerega se je udeležilo tudi mnogo plemenitav. — Volitve v nemški državni zbor se bodo vršile dne 12. januarja 1912. — Rusija bo baje zasedla z vojaštvom Perzijo.

PODLISTEK.

Iz minulih dni.

(Ortica iz naše doline. Spisal Miroslav pri Sv. Marjeti ob Pesnici.)
(Dalje.)

Tamkaj izza oblakov pa je pokukal očka mesec s svojim širokim obrazom ter smehljuje opazoval, kako sta si daleč tam doli dva zemeljska otroka objubovala večno zvestobo in ljubezen.

Med tem je tudi Rezika srečno pritirala France in Toneta; toda kmalu se po prisrčnem slovesu ločijo.

VI. Pismo.

Pričele so pihljati polagoma prve jesenske sapi ce. Veselo je že popeval čriček, visoko gori na hribu pa je mogočni klopotec v večernem mraku klical svoj enakomerni, otožni „kmal bo zima, kmalu bo zima“. — Obetala se je tisto leto izrednobogata vinska letina, in marsikoga je skrbelo, če mu li ne zmanjka posode. Tudi Ivan se poda nekega jutra v gorico, da v kleti pregleda in še za časa spravi v red vinsko posodo. Nekaj jih bo treba izmiti, druge zažveplati, tretjemu popraviti dno itd. Ravnokar nabija star sod, in je tako zamišljen v svoje delo, da niti ne opazi moža, stopivšega v čudni opravi: Na rami nosi staro, zarjavelo puško, ob strani mu visi „bridka sabljica“ iz bikove žile; na glavi s popolnoma zarastlim obrazom ima neke čudne vrste pokrivalo, v roki nosi močno okovano palico, znamenje svoje oblasti; to je Miško, občinski čuvaj gorice. Se-le, ko ta zabobna s svojo gorjačo po praznem sodu, se ozre Ivan po prišlecu, ki pozdravi ter mogočno se pred njega postavi, jav-

Ija: „Prihajam v imenu in oblasti našega slavno vladajočega očeta župana, da pregledam, če je li vse v redu v kleti, zunaj kleti itd.“, in izginil je med odprtimi vrati v kletno temo... Ivan se smeje šaljivemu Mišku, in nima seveda nič zoper to, da „odposlanec občinske oblasti“ v kleti nemoteno prekušava vsebino raznih sodov. Čez precej časa tride „nadzornik“ iz kleti s kupico vina v roki ter pravi: „Ker sem našel vse v dobrem stanu, sem s teboj zadovoljen, in v dokaz moje naklonjenosti ti dovolim, da izpiješ to-le kupico na moje zdravje.“ Ivan mu veli sesti, položi predenj na poveznjen sod ovel belega kruha in reče: „Prigrizni, boš pa potem dal še za en glaž.“ — Nato pravi Miško: „Bil sem davi doli pri cerkvi; zmanjkalo mi je streliva“, pokaže na pipico, „tam so me vprašali, če bom danes hodil kaj tod, če bi vzel to-le za-te seboj.“ Nato potegne iz notranjega žepa pismo ter mu ga poda. Ivan vtakne pismo v nepoznano okorno pisavo na videz celo malomarno v žep, a v resnici pa je bil vendar nekoliko vznemirjen, češ, kaj neki hoče kdo s tem pismom; a napram Mišku tega ni dal spoznati. Čuvaj pa oteplje med tem pridno kos kruha, ki ga od časa do časa zamoči s kupico vina. Ko postane že „dobre volje“, prične razlagati Ivanu „čudežno“ zgodovino svojega klobuka, kojega so baje po ustnem izročilu njegovega rodu izgubili Francozi, ki so se pred mnogimi leti klatili tod; mogoče celo, da ga je nosil kedaj sam „Nepoljon“... Zgovorni Miško bi razlagal še dalje, a opazil je, da Ivan danes za njegovo pripovedovanje ne kaže prav nobenega zanimanja; zato izprazni hitro še nekaj kozarcev ter se poslovi. — Zdaj se vsede Ivan na kletne stopnice, naglo pretrga pismu ovitek ter čita:

Tovariš!

„Kakov človek sploh neki si ti? Dekle imaš, da bi te kar zavidal, pa se niti ne zmeniš za to, da

jo oni taljanski pritepenec, menda veš, kdo, zalezuje po vseh njenih potih... Sicer ni vrag, da se ne bi še srečali z njim; tisti dan bo gotovo pomnil do smrti! Sicer nam je tudi ti ne odvedeš, ampak da bi ta laški polizanec hodil za našimi dekleti, to pa ne sme biti. Skrbi pa sam, da ti je končno ta kleti jastreb ne ugrabi!“

Pismu brez pozdrava, brez dneva in kraja, brez podpisa, se je pač poznalo, da ga je narekovalo več neukrotljivo sovraštvo do Pietra, nego prijateljstvo do Ivana. Prečita pismo enkrat, prečita ga dvakrat, in neka temna slutnja se ga jame polaščati, ki raste v srou od trenutka do trenutka. Izprva sicer res na to ni veliko mislil, kar mu je nekoč pravila Jerica o tistem Lahu... a zadnji čas je o tem že večkrat premišljeval. Da si oni resno za Jerico prizadeva, to mu je povedala sama; da je mlad in čeden človek, da zna sladko in priliznjeno govoriti, to je tudi vedel, a zdaj pa še to pismo... Nekaj mora torej vsekakor biti na tem... In takoj sklene sam pri sebi: Kar prihodno nedeljo pojdem tje; to uganko moram na vsak način razvozljati, naj velja kar hoče. Čim dalje to stvar premišljuje, tem temnejše slutnje in podobe stopajo druga za drugo pred njegovo razburkano dušo; glavo položi na dlani svojih rok, katere upre ob kolena, in tako sede pozabi na delo in ne opazi, da je poldne že davno minulo. Se-le ko ga pride skrbna Barba iskat, se-le tedaj se vzdrami iz svojih težkih sanj. Bil je ves bled in prepaden, in vsa prestrašena ga Barba vpraša, ali mu je slabo. „Res me je neka majhna slabost obšla“, odvrne Ivan, „a je že zopet dobro; pojdi le brez skrbi domov, pridem takoj za teboj; tamle ono steklenico vzemi seboj!“ Zvesta namestnica matero si še enkrat skrbno ogleda svojega varovanca ter z glavo majaje odide.

(Dalje prih.)

Dne 18. novembra: Cesar je imenoval dva nova ministra. Poljedelski minister je postal Ceh dr. Braf, za finančnega ministra pa je imenovan Poljak Zaleski, ki je bil dosedaj minister za Galicijo. — Cesar je dovolil, da se je smel nadvojvoda Ferdinand Karl odpovedati svojim častem in stopiti v zakon s hčerko nekega dvornega svetnika. — Na Bavarskem so liberalci in socialni demokratje sklenili medsebojno zvezo za bodoče deželnozborske volitve. — Kitajski vstaši so bili od cesarskih čet tepeni.

Dne 19. novembra: Cesar je imenoval poljskega poslanca Dluogoša za ministra za Galicijo. — Ministrski predsednik Stürgkh je bil sprejet od cesarja v avdiciji. — Črna gora se je izjavila proti italijansko-turški vojski. — Rusija je naznanila Perziji, da če ne bo ugodila ruskim zahtevam, ji bo napovedala vojsko.

Dne 20. novembra: Cesar je danes zaprisegel nove ministre. Sprejel je odstopivšega finančnega ministra dr. Meyerja in mu izrekel zahvalo. — Delegacije bodo zborovale dne 28. decembra na Dunaju. — Katoliški škofje na Bavarskem so izdali pastirsko pismo radi volitev v deželni zbor. — Boji med kitajskimi vstaši in vladnimi četami trajajo naprej.

Dne 21. novembra: V državnem zboru so se danes predstavili novi ministri. Pri draginjski razpravi je govoril slovenski poslanec Hladnik. — Odstopil je predsednik ogrskega državnega zbora, Kabos. — Volilni boj na Hrvaškem se je že pričel. Vlada nastopa s silo in vojaštvom. — Rusija bo najbrž napovedala Perziji vojsko.

Razne novice.

*** Duhovniško posvečenje.** Prezvizišeni gospod knezoškof so v nedeljo, dne 19. novembra dijakonu, bogoslovcu 4. letnika, č. g. Fr. Polak, podelili mašniško posvečenje. Slovesnost se je izvršila v knezoškofski domači kapeli. Novo mašo bo bral č. g. Polak prihodnjo nedeljo, dne 26. t. m. v Dramljah.

Iz šolske službe. Cesar je podelil ravnatelju gimnazije v St. Pavlu, Emilijanu Hribniku, naslov vladnega svetnika. Ravnateljem na mariborski drž. gimnaziji je imenovan dr. J. Tominšek, dosedaj ravnatelj goriške gimnazije. Na njegovo mesto pride dr. Janko Bezjak, dosedaj ravnatelj II. drž. gimnazije v Ljubljani.

Iz poštne službe. Prestavljeni so bili: poštni oficijanti Anton Kasman iz Poljčan v Bruck ob Muri, Ivan Siebenreich iz Brucka v Zalec, Peter Ebner iz Radgone v Spitalič, Josip Krivec iz Freibacha v Celje, Marija Fister iz Lonča v Rogatec, Oton Futter iz Trsta v Maribor. — Ker se je poročila, je zapustila poštno službo Ana Stirnaž v Trbovljah. — Vpokojena je poštna predstojnica Leopoldina Smid v Brežicah. — Poštni adjunkt Fran Seidl v Mariboru je imenovan poštarjem v Neudau-u.

V naučno ministrstvo je poklican v službovanje gospod dr. Milko Lubeč, okrajni komisar v Ptuj. Kakor znano, je bil dr. Lubeč dalje časa vodja politične ekspozitive v Mozirju in je ostal Savinjskanom v najboljšem spominu. V Ptuj se je pri ljuškem štetju čal vpisali za Slovenca, kar ga je pri tamošnjih nemškutarjih spravilo v nemilost.

*** Bodoči avstrijski prestolonaslednik** nadvojvoda Karl Franc Jožef in njegova soproga nadvojvodinja Cita v Gorici. Novorojenca nadvojvoda Karl Franc Jožef in nadvojvodinja Cita sta se ustavila dne 16. novembra v Gorici. Pripeljala sta se v Gorico iz Tirolskega po državni železnici. Ob 49. uri zjutraj se je pripeljal nadvojvoda s svojo soprogo Cito v stolnico z navadnim izvoščekom. Prišel je sam v zakristijo ter vprašal, če bi mogel prisostvovati kaki sveti maši. Ker ni bil noben duhovnik več na razpolago, je dejal, da bi nadvojvodinja Cita rada prejela sveto obhajilo. Stolni vikar vlč. g. dr. Ignacij Kobal jo je pothajal. Nadvojvoda je ves čas, ko je molila nadvojvodinja zahvalne molitve po sv. obhajilu, klečal poleg nje in molil. Tu bi se bili mnogi lahko učili ponižnosti in pobožnosti. Visoka gosta sta nato ogledala z velikim zanimanjem zaklade (svete ostanke itd.), ki se nahajajo zažaj za oltarjev sv. Rešnjega Telesa. Tudi bi bila rada videla monštranco, svečnike in druge dragocenosti goriške stolnice, ki so po večini dar cesarice Marije Terezije. Ob 10. sta prišla visoka gosta na Kostanjevico. V zakristiji sta naprosila ondi se nahajajočega č. p. Aleksandra, naj jima pokaže grobnico Burboncev. (Nadvojvodinja Cita je namreč tudi iz burbonske rodovine). V grobnici je želela visoka gosta videti krsto rajne Ludovike Parmške, ki je umrla leta 1864 ter bila pokopana na Kostanjevici. Vsa ginjena je obstala pred krsto in nadvojvoda je nalahno šepnil: „Tu je torej tvoja stara mati.“ Na Kostanjevici namreč počiva stara mati naše bodoče cesarice. Nato sta odšla na južno postajo, od koder sta se odpeljala v Oglej, ogledovat si ondotne znamenitosti. Nadvojvoda je nosil uniformo dragonskega častnika. Obleka nadvojvodinje je bila čisto priprosta.

*** O deželni bolnišnici** prinašamo danes na uvodnem mestu članek iz Gradca. Samoumor deželnega stavbenega ravnatelja Rozmana je spravil to zadevo zopet na dnevni red. Zares nečuvno je, kakšne reči se dogajajo pri tej stvari. Najprej, pred 10 leti, se je priredilo vse za razsvetljavo s plinom. Leta 1910 pa se je naenkrat sklenilo, narediti električno razsvetljavo in poskrbeti za njeno vpeljavo. Skozi 10

let se ni mislilo pri zidavi na dobavo vode, še-le leta 1910 se je tudi ta zadeva rešila. Slično se je godilo s kurjavo. Mnoga poslopja so bila že dogotovljena, ne da bi se storilo kaj za vpeljavo razsvetljave in kurjave. In sedaj po desetih letih so se morali predirati zidovi, uničevati železna betonska tla, da se je to poskrbelo. Najlepše je bilo s kurjavo. Vse priprave so se nakupile. Ko je bilo to gotovo, so spremenili načrt in sklenili kurjavo s toplo vodo. Stare priprave so bile za nič in nakupiti so se morale nove. Tako so se stotisoči in stotisoči vrgli na cesto. Vkljub temu želijo nemškutarji, da so naj naši poslanci mirni in naj zadovoljno prenašajo to uničevalno deželno gospodarstvo. Ne bo šlo tako, nemški Mihelj!

*** Stajersko deželo** so spravili Nemci na rob propada. Dolgov imajo v redni upravi že 10 milijonov, pri deželni bolnišnici jih bo tudi približno toliko, učitelji hočejo novih plač, ki bodo tudi znašale par milijonov. Sedaj bi seveda radi, da bi prišli slovenski poslanci v deželno zbornico ter jim pomagali, potegniti voz iz blata. Zato pa širijo po nemških listih, za katerimi bo seveda kmalu pricapljal tudi lažnjivi „Stajerc“, da je obstrukcija kriva, da vinogradniki ne dobijo več brezobrestnega posojila. To je grda laž. Obstrukcija je bila posledica, ker dežela že leta 1910 ni več hotela dovoliti brezobrestnih posojil. Nekateri nemški listi pa se začenjajo bati novih deželnih davkov in zato izjavljajo, da bodo celo nemški volilci začeli prositi slovenske poslance, naj dalje obstruirajo ter s tem preprečijo neizogibne nove, in sicer jako občutne davke.

*** Deželno gospodarstvo.** V naši deželi vladajo nemški liberalci že dolgo vrsto let. Zato pa tudi deželno zastopstvo nikjer v Avstriji ni tako zaovoženo, kakor pri nas. Da bi se povzdignilo splošno blagostanje, se le malo stori, in kar se stori, je slabo in drago. Dežela ne podpira dovolj ne kmetijstva, ne obrtništva, ne trgovstva. Vse, kar vzame dežela v roke, je polovičarsko. Regulacije naših rek še niso izvršene, ali pa so beraške likarije, cestno omrežje je nezadostno in kakovost cest slaba, železnice so vse tako zgrajene, da nam donašajo novih dolgov. Le eno je, za kar skrbijo vladajoči krogi, to so sami in njihovi uradniki. Ljudstvo pa leze radi slabega gospodarstva v vedno večje dolgove, prodaja svoja posestva in se izseljuje. To je sad onega deželnega gospodarstva, pri katerem sodelujejo kot deželni poslanci tudi Stallner, Ornig, Wastian, Neger, Negri... In to deželno gospodarstvo hvali nemškutarški „Stajerc“, od časa do časa tudi dr. Kukovčev „Narodni List“. V našem deželnem gospodarstvu je 10 milijonov dolga. S tem je vse povedano.

*** Resnica nad vse!** Stajerski deželni odbor je v velikih stiskah. Denarja nima, in na njegova vrata trkajo učitelji za nove plače, deželna bolnišnica za nove milijone in različne banke za pokritje starih dolgov. Zdaj bi naj bili odboru Slovenci dobrodošli. Slovenski poslanci bi naj prišli v Gradec in omogočili deželni zbor. Toda zelo perodno je začel vabiti deželni odbor Slovence v Gradec. Volilce hoče spuntati proti poslancem. Ker to ne gre z resnico, je začel z nerresnico. Razširja vest, da bi dobili slovenski vinogradniki brezobrestna posojila, ako bi obstrukcije ne bilo. Zamolči pa popolnoma, da je ravno isti deželni odbor v proračunu za leto 1910 črtal 100.000 kron za brezobrestna posojila in s tem onemogočil tudi državno podporo v znesku 100.000 K. Skupaj je torej na ta način snedel deželni odbor Slovence 200.000 K. Ali bi naj to slovenski poslanci mirno prenašali? Ne. Zato pa so začeli obstrukcijo. Do leta 1910 je bilo brezobrestnih posojil 400.000 K, od tega leta naprej bi jih naj bilo polovico. Tudi tukaj tiči vzrok za obstrukcijo.

*** Regulacija Drave.** Letos bi naj bilo jesensko zasedanje deželnega zbora s strogo omejenim, zgolj gospodarskim programom. Slovenski poslanci so zahtevali, naj se v ta program med drugim sprejme tudi regulacija Drave. Nemci o tem niso hoteli popolnoma nič slišati. Z vsemi štirimi so se upirali regulaciji. Nazadnje so slovenski poslanci rekli, da pod temi razmerami ne morejo v Gradec. Jasno je torej, da Nemci zavirajo in nočejo regulacije Drave. Vkljub temu niso držali slovenski poslanci rok križem. Njih tovariši v državnem zboru so dosegli, da se je vendar dalo potom ministrstva 200.000 kron takozvane korekture Drave. Komisijski obhod se je že izvršil in sta se ga udeležila v imenu naših poslancev Brenčič in Pišek. Toliko nemčurjem in slovenskim liberalcem, ki razširjajo sedaj zopet o tej stvari svoje stare laži.

*** Proti brezverskemu časopisju** je nastopil na poseben način kardinal Aguirre, najvišji cerkveni dostojanstvenik v Španiji. Izdal je pastirsko pismo za vse, sebi podrejene škofije, kjer med drugim tudi pravi, da bi cerkvi sovražno časopisje niti desetine današnje škode ne povzročalo, ako bi ga ne podpirali katoličani sami. Tako podporo vidi kardinal tudi v tem, da priobčujejo katoličani v inseratnem delu cerkvi sovražnega časopisja naznanila o svetih mašah zadušnicah. Ta naznanila si da liberalno časopisje drago plačati, na drugih mestih pa se norčuje iz istih svetih maš zadušnic. Kardinal določa, da ima odpasti vsaka izvanredna cerkvena slovesnost pri o njih pogrebnih in zadušniških opravilih, ki so bila naznanjena v liberalnem, cerkvi sovražnem časopisju. Odločna beseda! Naj tudi pri nas posnemajo vsi katoliški misleči možje vzgled s tem, da naročajo le katoliške liste, da priobčujejo inserate in druga oznanila samo v katoliškem duhu pisanih listih. „Slovenski Gospodar“ naj prodero v vsako hišo, bodisi, da je kmečki ali delavski dom, gostilna ali trgovina!

*** Zmaga katoličanov** v Nemčiji. Dasiravno velja Nemčija kot protestantska dežela, vendar zmaga jejo katoličani pri raznih volitvah. 15. nov. so se vršile občinske volitve v mestu Kolinu ob Renu, ali v Kelmorajnu. Katoliška stranka je dobila 4800—4900 glasov v III. razredu. Združeni liberalci in socialni demokratje pa samo 4300 do 4500. Katoličani zmagajo tudi v II. razredu. Katoliška stranka v Nemčiji se imenuje „Centrum“, to je središče, in je najmočnejša in najbolj složna stranka v nemškem državnem zboru, šteje nad 100 poslancev. In kaj stori katoličane v protestantski Nemčiji tako močne? Organizacija in časopisje. Da bomo tudi katoliški Slovenci na Stajerskem nepremagljivi, strnimo se vsi v našo Kmečko zvezo in skrbimo, da bo v vsaki hiši „Slovenski Gospodar“.

*** Čedna „naprednost“** hrvaških liberalcev. Hrvaški liberalci Surmin, Lorkovič in Wilder so tožili župnika Kotaraša iz Adžija, ker se je izrazil, da so naprednjaki v svojih listih pisali o Kristusu kakor lopovu in o Materi božji kakor vlačugi. Že pred prvimi sodiščem so tožitelji pogoreli, sedaj je pa šibeniško kot prizivno sodišče prvo razsodbo potrdilo. Jasno in nepobitno se je dokazalo pred sodiščem, da so liberalci res zakrivali gornjo nezasišano podlost; razsodba prizivnega sodišča, ki je obširno in krasno utemeljena, se natisne in v tisočih izvodih razdeli med hrvaško ljudstvo, da bo spoznalo, kdo so liberalci in kaj hočejo. Tudi naše ljudstvo lahko na tem slučaju zopet sodi, kako ima prav, da smatra liberalce za sovražnike svojih največjih svetinj in zato tudi za sovražnike svoje sreče in svojega obstanka. Dolžnjimi na vsej črti med nami in Hrvati!

*** Mejniki** na potu do propada so razrušeni zakoni, prešestvovanja in ločitve zakona. O tem žalostnem poglavju poročajo praski uradni zapiski, da je bilo na Pruskem leta 1910 pravomočno ločenih 9277 zakonov, med tem ko je bilo leta 1905 število ločenih zakonov še ne celo 7000. V zadnjih šestih letih je narastlo torej število ločitev zakonov več dakor za eno tretjino. Število ločitev zakona v velikih mestih je sedemkrat in v srednjih mestih štirikrat tako veliko, kakor na kmetih. In na vse zadnje: Ali more biti v mestih drugače, ko živijo velike množice ljudi tja v en dan, kakor ljuba živina, brez vere, brez Boga in brez vsakih višjih ciljev ter je edina skrb teh množic samo ta, kako bi si že na tem svetu ustvarili turška nebesa, polna živjanja in razuzdanosti. Bog nas obvaruj pred tem strupom iz mest!

*** Važna slovenska zmaga.** Trg Tržič na Gorenjskem je bil dosedaj v rokah privratarjih Nemcev in posilincev. Pri občinskih volitvah dne 19. t. m. pa je slovenska stranka po zelo hudem boju zmagala v vseh treh razredih. Slovence povsod naprej!

*** Krasne umetniške razglednice** za Božič in Novo leto bodo izšle v kratkem v zalogi Slov. Straže. Vse p. n. trgovine prosimo, da se pri naročanju božičnih in novoletnih razglednic ozirajo na razglednice Slovenske Straže, katere je naslikal priznani slovenski umetnik akad. slikar g. Vavpotič.

*** Kuga-slinovka** pri goveji živini se močno širi na Gornjem Avstrijskem. Okuženih je že 280 občin in 6500 govedi. Promet z živino je tam popolnoma zaprt. Bati se je, da se slinovka še hudo razširi, ker primanjkuje živinozdravnikov in ker se ljudstvo ne drži postavnih odredb. Tudi pri nas še obstoji nevarnost, da se slinovka zopet razširi, torej naj se skrbno pazi na snago in red v hlevih, a vsak sumljiv slučaj slinovke se naj takoj naznani oblasti, da se kuga že v korenini zatre!

Mariborski okraj.

m Maribor. (Srebrna poroka.) Dne 24. t. mes. praznuje umirovljeni nadučitelj in urednik uradnih listov c. kr. okrajnih giavarstev v Mariboru in v Ptuj, gosp. Ivan Podobnik, s svojo soprogo Ottilijo, rojeno Komersovo, v najozjem obiteljskem krogu svojo srebrno poroko.

m Maribor. Prva predstava v slovenskem gledališču v Mariboru v Narodnem Domu boče dne 26. t. m., če bode magistratna komisija pred tem časom odobrila vsa dela na odru.

m Sv. Lovrene nad Mariborom. Naša okrajna cesta in mariborski okrajni zastop. V celem mariborskem okraju ni lahko najti ceste, po kateri bi se zvozilo več težkih tovorov, kot po šentlovenski od trga do postaje. Lesna in železna obrt sta namreč na vrhuncu razvoja, zato je pa tudi izvoz lesa, kes in srpov naravnost velikansk, kar priča promet tvrdk: Roussy, Kiefer, Löschnig, Novak, Segala, Mihelitsch, Schilhan, Witzman, Peitler in drugi. Tak promet zahteva izborna cesta. Ta pa je — žalibože — skandalozna. Opravičena je šala: „Kandidati-samomirili se lahko iznebijo svojega življenja, ako jih Jeklov šimel enkrat od postaje v St. Lovrene popelje.“ Dobro, da še Lah naše ceste ne poznajo! Gotovo bi po njej Tripolitance vozili v večnost! Naša cesta ni bila še nikdar v dobrem stanu, in to je vzrok, da se da sedaj le težko popraviti. Ne rečemo, da jo je okrajni zastop zanemarjal, morda zastopnik našega kraja ni prav svetoval; zato je bilo vse dosedanje popravljanje čisto navadno krpanje še močnih hlač s slabo cunjjo v nepravem redu. Le pogledimo železne ograje ob škarpi, ki so se pred par leti naredile! Danes se tu in tam s podlogo vred na padeč v globčino pripravljajo. Kaj je vzrok? Voda in tekoče blato, ki stoji skoraj v potokih po cesti, železni ograji izpodkopava podlogo in zemljo izpodjeda. Narobe red! Najprej bi se morala cesta navoziti s prodecem tako, da bi bila napeta, ka-